

33037 Mestbeleid

Nr. 563 Brief van de minister van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 november 2024

Sinds 2017 wordt in de 34 meest kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden gewerkt aan het reduceren van de nitraatuitspoeling uit agrarische bronnen, door aanpassingen in de agrarische bedrijfsvoering. Hiervoor is op 12 december 2017 door de ministeries van LNV, IenW, IPO, Vewin en LTO Nederland een bestuursovereenkomst 'aanvullende aanpak nitraatuitspoeling uit agrarische bedrijfsvoering in specifieke grondwaterbeschermingsgebieden' (hierna: 'BO nitraat') ondertekend als onderdeel van het Zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn¹. In een deel van de gebieden heeft dit geleid tot het halen van het doelbereik van 50 mg nitraat per liter in het bovenste grondwater, in andere gebieden zijn nog aanvullende maatregelen nodig. Met deze brief bied ik u, mede namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat, het rapport "Effecten van maatregelen op nitraat in het agrarische deel van grondwaterbeschermingsgebieden" aan.

Wageningen Environmental Research (WEnR) heeft per grondwaterbeschermingsgebied in beeld gebracht in hoeverre het doelbereik voor nitraat wordt gehaald met de huidige ingezette maatregelen. Aanvullende maatregelen zijn doorgerekend om, in gebieden waar dit nog niet het geval is, tot doelbereik te komen. Voor deze doorrekeningen zijn metingen en modelsimulaties gebruikt. De modelsimulaties betreffen vier typen maatregelen: verlaging van gebruiksnormen, aanpassing van de teelt van gewassen, aanvullende managementmaatregelen en de inzet van biologische bedrijfssystemen.

Uit de studie van WEnR blijkt dat in 2030 door de inzet van de maatregel met het grootste doorgerekende effect in ongeveer de helft van het aantal grondwaterbeschermingsgebieden aan het doel van maximaal 50 mg per liter nitraat kan worden voldaan. Bij andere gebieden is een combinatie van maatregelen nodig om aan het doel te voldoen. In zes van de 34 grondwaterbeschermingsgebieden is een vermindering van de nitraatuitspoeling van meer dan 50 mg per liter nodig en het is de

¹ Kamerstuk 33037, nr. 250

vraag of aan deze opgave kan worden voldaan met een combinatie van de in de onderhavige studie beschouwde maatregelen.

Vervolg

De BO nitraat had een looptijd tot en met 2021, in 2022 is de overeenkomst met een jaar verlengd. Vervolgens is ook in het jaar 2023 deze aanpak verlengd omdat de opgave van gebied tot gebied verschilt, waardoor een gebiedsgerichte aanpak binnen het NPLG in de rede lag. Vanwege het uitstel van het NPLG was een overbrugging nodig. Hiervoor hebben de vijf betrokken provincies een bijdrage van 3,6 miljoen euro van het Rijk ontvangen². De provincies hebben deze bijdrage in 2023 door omstandigheden niet volledig kunnen besteden. Er is nu een eenmalige aanvullende bijdrage van bijna € 700.000,- tot uiterlijk eind 2025 door de ministeries van LVVN en IenW toegezegd, zodat de betrokken vijf provincies hun monitorings- en adviseringsaanpak kunnen voortzetten, waarna de aanpak in de toekomst nader gebiedsspecifiek kan worden ingevuld. Het bijgevoegde rapport biedt handreikingen voor verdere aanpakken in de specifieke grondwaterbeschermingsgebieden na de definitieve afronding van het BO nitraat in 2025.

Met de uitkomsten van dit onderzoek van WEnR worden tevens opties geboden om invulling te geven aan de verplichting uit de derogatiebeschikking om een aanvullende aanpak voor de vermindering van nutriëntenuitspoeling in de grondwaterbeschermingsgebieden in te vullen.

Rapport CLM KWR

Naast bovenstaand rapport, bied ik u ook de analyse aan die het Centrum Landbouw en Milieu en KWR in 2022 hebben uitgevoerd, getiteld "Nitraat besturen, hoe dan? Advisering BO Nitraat in grondwaterbeschermingsgebieden". Dit rapport biedt inzicht in het doelbereik in de grondwaterbeschermingsgebieden in 2022. Dit rapport behoort bij de Kamerbrief over de voortgang van de aanpak in grondwaterbeschermingsgebieden², maar is toen abusievelijk niet op de website van de Tweede Kamer geplaatst.

De minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
F.M. Wiersma

² Kamerstuk 33037, nr. 499